

**XALQ QO'SHIQLAR VOSITASIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA
IJODIY QOBILIYATLARNI SHAKLLANTIRISHGA OID ILG'OR XORIJIY
TAJRIBALAR VA ULARNING TAHLILI**

Kaxarova Gulnora Sadullayevna

Namangan Davlat Universiteti 1-bosqich

tayanch doktoranti PhD. Yo'nalishi: 13.00.02

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10257123>

Annotatsiya. Ushbu maqolada, xalq qo'shiqlar vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishga oid ilg'or xorijiy tajribalar va ularning tahlili haqida fikr va mulohazalar yuritiladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodkorlikni tarbiyalashning ahamiyatini oshirib bo'lmaydi, chunki bu ularning bilim, hissiy va ijtimoiy rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'tgan yillar davomida butun dunyo bo'ylab o'qituvchilar va tadqiqotchilar yosh o'quvchilar orasida ijodiy qobiliyatlarni oshirishning innovatsion usullarini o'rganishdi. E'tiborni qozongan qiziqarli xiyobonlardan biri bu xalq qo'shiqlaridan foydalanishdir. Ushbu maqola xalq qo'shiqlarining boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishga ta'sirini o'rgangan ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganadi.

Kalit so'zlar: xalq qo'shiqlari, boshlang'ich sinf, ijodiy qobiliyat, o'quvchilar, xorijiy tajribalar, madaniy meros, ta'lim salohiyati.

**ADVANCED FOREIGN EXPERIENCES ON THE FORMATION OF CREATIVE
SKILLS OF PRIMARY CLASS STUDENTS THROUGH FOLK SONGS AND THEIR
ANALYSIS**

Abstract. In this article, there are thoughts and comments about the advanced foreign experiences and their analysis regarding the formation of creative abilities of elementary school students through folk songs. The importance of fostering creativity in elementary school students cannot be overstated because it plays a crucial role in their cognitive, emotional, and social development. Over the years, educators and researchers around the world have explored innovative ways to foster creativity among young learners. One of the interesting avenues that have gained attention is the use of folk songs. This article examines advanced foreign experiences that studied the influence of folk songs on the formation of creative abilities in primary school students.

Key words: folk songs, elementary school, creative ability, students, foreign experiences, cultural heritage, educational potential.

**ПЕРЕДОВОЙ ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКИХ
НАВЫКОВ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ ЧЕРЕЗ НАРОДНЫЕ ПЕСНИ И
ИХ АНАЛИЗ**

Аннотация. В данной статье представлены мысли и комментарии о передовом зарубежном опыте и его анализе по формированию творческих способностей учащихся младших классов посредством народных песен. Важность развития творческих способностей учащихся начальной школы невозможно переоценить, поскольку они играют решающую роль в их когнитивном, эмоциональном и социальном развитии. На протяжении многих лет преподаватели и исследователи во всем мире изучали инновационные способы развития творческих способностей молодых учащихся. Одним из интересных направлений, привлечших внимание, является использование народных песен. В данной статье рассматривается передовой зарубежный опыт изучения влияния народных песен на формирование творческих способностей учащихся начальных классов.

Ключевые слова: народные песни, начальная школа, творческие способности, учащиеся, зарубежный опыт, культурное наследие, образовательный потенциал.

Kirish. O'zining boy madaniy merosi, jozibali kuylari va mazmunli so'zlari bilan xalq qo'shiqlari uzoq vaqtdan beri ta'limdagi salohiyati bilan tan olingan. Ular madaniy qadriyatlarni, tarixiy rivoyatlarni va ijtimoiy me'yorlarni etkazish uchun kanal bo'lib xizmat qiladi. Madaniy ahamiyatidan tashqari, xalq qo'shiqlari yosh ongda ijodkorlikni rag'batlantirish vositasi sifatida tobora ko'proq o'rganilmoqda. Ilg'or ta'lim tizimi bilan mashhur bo'lgan Finlyandiyada tadqiqotchilar xalq qo'shiqlarini boshlang'ich maktab o'quv dasturiga kiritish ta'sirini aniqlash uchun keng tajriba o'tkazdilar. Tadqiqotda 6 yoshdan 9 yoshgacha bo'lgan va ikki o'quv yilida davom etgan talabalar ishtirok etdi.

Tadqiqotchilar xalq qo'shiqlarini turli fanlarga, jumladan, til san'ati, tarix va musiqaga uzluksiz birlashtirgan o'quv dasturini ishlab chiqdilar. Talabalar turli xil xalq qo'shiqlariga duch kelishdi, ularning har biri aniq o'quv maqsadlariga mos kelish uchun puxta tanlangan. Tajriba nafaqat talabalarining musiqiy qobiliyatlarini, balki ularning ijodiy ifodasi, tanqidiy fikrlash va hamkorlik qobiliyatlarini baholashga qaratilgan.

Tadqiqot metodologiyasi: Natijalar istiqbolli edi. Xalq qo'shiqlari bilan birlashtirilgan o'quv dasturida qatnashgan talabalar nazorat guruhiga nisbatan ijodiy qobiliyatlari sezilarli darajada yaxshilanganligini ko'rsatdilar. Ularning til qobiliyatlari metaforik til va hikoyalarni chuqurroq anglash bilan sezilarli darajada yaxshilanganligini namoyish etdi. Bundan tashqari,

talabalar xalq qo'shiqlari haqidagi rivoyatlarni talqin qilishda aks ettirilgan madaniy xabardorlik va hamdardlik hissini namoyish etdilar. Yaponiyada tadqiqotchilar "min'yo" deb nomlanuvchi an'anaviy Yapon xalq qo'shiqlarining boshlang'ich maktab o'quvchilarining ijodiy rivojlanishiga ta'sirini o'rganishdi. Ushbu tajriba nafaqat ijodiy qobiliyatlarni o'lchashga, balki madaniy tanishlikning ijodiy ifodaga hissiy va psixologik ta'sirini tushunishga qaratilgan.

Tadqiqotda turli xil ijtimoiy-iqtisodiy kelib chiqadigan shahar va qishloq sharoitlaridan kelgan talabalar ishtirok etishdi. Tadqiqotchilar min'yoni o'quv dasturining musiqa darslaridan tortib adabiyotshunoslikka qadar turli jihatlariga qo'shdilar. Talabalar qo'shiqlarning ma'nosini o'rganishga, ularning talqinlarini muhokama qilishga va hatto an'anaviy kuylardan ilhomlanib o'z kompozitsiyalarini yaratishga da'vat etildi.

Topilmalar shuni ko'rsatdiki, min'yo ta'siri talabalarning ijodiy fikrlashiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Shahar talabalari, xususan, an'anaviy chegaralardan tashqarida fikrlash qobiliyatining sezilarli darajada oshganligini namoyish etdilar. Tajriba ijodkorlikni rivojlantirishda madaniy dolzarblikning muhimligini ta'kidlab, tanish madaniy elementlarni o'quv muhitiga kiritish talabalarning tasavvur qobiliyatiga katta ta'sir ko'rsatishi mumkinligini ko'rsatdi. Qo'shma Shtatlarda keng qamrovli tajriba xalq qo'shiqlarining boshlang'ich maktab o'quvchilariga madaniyatlararo ta'sirini o'rganishga intildi. Tadqiqotchilar ijodkorlikni rivojlantirishda musiqaning universalligini ta'kidlab, turli xil global an'analardan turli xil xalq qo'shiqlarini tanladilar.

Tajriba turli Shtatlar bo'ylab bir nechta maktablarni qamrab olib, keng demografik vakillikni ta'minladi. Talabalar xalq qo'shiqlarini nafaqat musiqa darslariga, balki matematika, fan va tasviriy san'at kabi fanlarga ham birlashtirgan o'quv dasturi bilan shug'ullanishdi. Tadqiqotchilar global xalq qo'shiqlariga ta'sir qilish talabalarning istiqbollarini kengaytirishi va global miqyosda ijodiy fikrlashlarini kuchaytirishi mumkinligini tekshirishni maqsad qildilar.

Adabiyotlar tahlili. Natijalar shuni ko'rsatdiki, talabalar xilma-xillik uchun yuqori baho va muammolarni hal qilishda yanada ochiq fikrli yondashuvni namoyish etishdi. Xalq qo'shiqlari orqali madaniyatlararo ta'sir qiziqish va tasavvurni rag'batlantirdi, talabalar o'rtasida o'zaro bog'liqlik hissini uyg'otdi. Tajriba global istiqbolni rivojlantirish va ijodiy qobiliyatlarni oshirish uchun turli xil madaniy elementlarni birlashtirish imkoniyatlarini ta'kidladi.

Ushbu ilg'or xorijiy tajribalar birgalikda boshlang'ich maktab o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishda xalq qo'shiqlarining imkoniyatlari to'g'risida qimmatli tushunchalarni taqdim etadi. Xalq qo'shiqlarining o'quv dasturiga qo'shilishi nafaqat o'quv tajribasini boyitadi, balki ta'limga yaxlit yondashuvni ham ta'minlaydi.

- Madaniy dolzarblik masalalari: Finlyandiya va Yaponiya tajribalari madaniy dolzarblikning muhimligini ta'kidlaydi. Talabalarning madaniy merosidan xalq qo'shiqlarini kiritish faollikni oshiradi va material bilan chuqurroq aloqani rivojlantiradi, ularning ijodiy ifodasiga ijobiy ta'sir qiladi.
- Fanlararo integratsiya: ushbu tajribalarning muvaffaqiyati xalq qo'shiqlarining fanlararo integratsiyasida. Musiqa darslaridan tashqari, o'qituvchilar xalq qo'shiqlarini til san'ati, tarix va hatto fan kabi fanlarga qo'shdilar. Ushbu yondashuv bilimlarning o'zaro bog'liqligini tan oladi va turli mavzularni yaxlit tushunishga yordam beradi.
- Global istiqbollar: Amerika tajribasi talabalarni turli madaniyatlarning turli xil xalq qo'shiqlariga ta'sir qilishning ahamiyatini ta'kidlaydi. Ushbu global istiqbol nafaqat ularning madaniy ongini kengaytiradi, balki muammolarni hal qilishda yanada ochiq fikrli va ijodiy yondashuvni rag'batlantiradi.
- Hamkorlikda o'rganish: uchta tajriba ham hamkorlikda o'rganish muhimligini ta'kidlaydi. Guruh muhokamalari, so'zlarni talqin qilish va hattoki qo'shiq yozish faoliyati jamoatchilik va jamoaviy ish tuyg'usini kuchaytiradi. Ushbu hamkorlik ruhi nafaqat ijodiy qobiliyatlarni oshiradi, balki talabalarda hal qiluvchi ijtimoiy ko'nikmalarni ham tarbiyalaydi.

Tahlil va natijalar. Ilg'or xorijiy tajribalar boshlang'ich ta'limda xalq qo'shiqlarining transformatsion salohiyatiga oydinlik kiritdi. Ushbu an'anaviy kuylarning o'quv dasturiga qo'shilishi yosh talabalar o'rtasida ijodkorlik, madaniy ong va hamkorlikda o'rganishni rivojlantirish uchun kuchli vosita ekanligini isbotlaydi. O'qituvchilar butun dunyo bo'ylab ta'lim tajribasini oshirish uchun innovatsion usullarni izlashda davom etar ekan, xalq qo'shiqlarining uyg'un ohanglari har bir bola ichidagi cheksiz ijodkorlikni ochish kalitini juda yaxshi ushlab turishi mumkin.

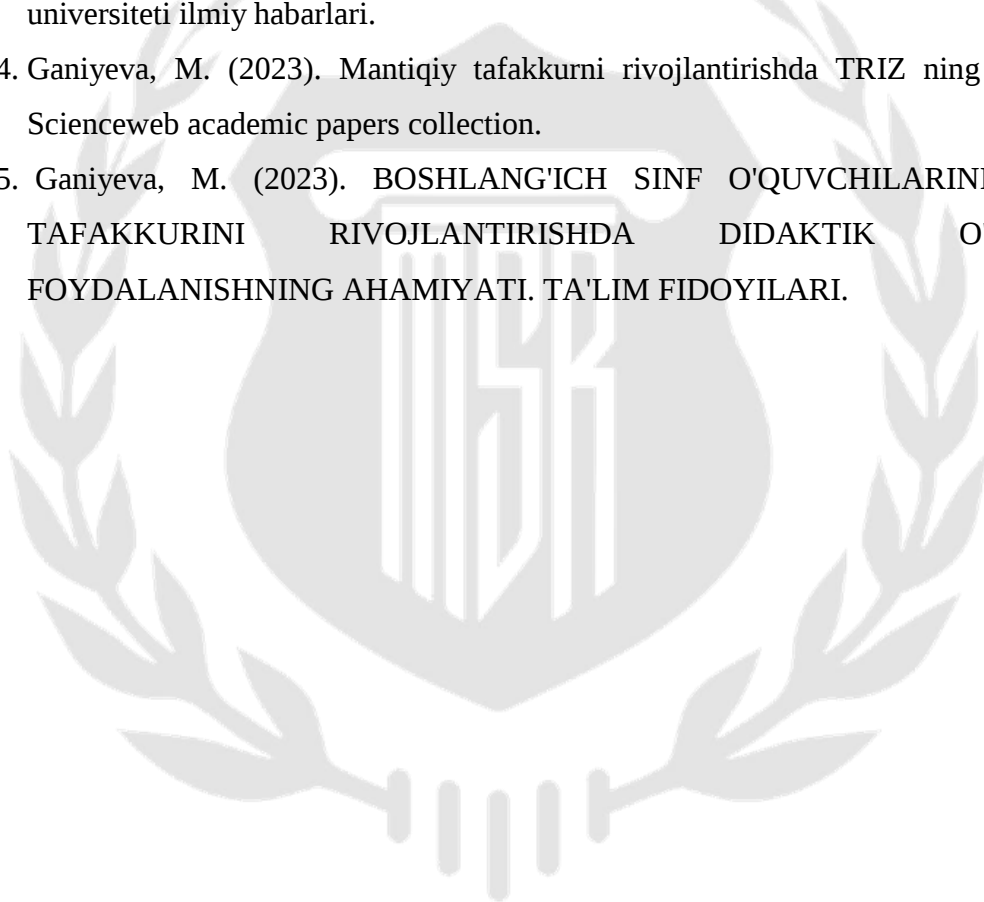
Maktablar yangi pedagogik texnologiyalarni integratsiyalash uchun aniq tasavvur va strategik rejani ishlab chiqishi kerak. Ushbu reja maqsadlarni, kerakli ta'lim natijalarini, texnologiya resurslari uchun byudjet ajratishni va amalga oshirish muddatini ko'rsatishi kerak. Rejalashtirish jarayoniga o'qituvchilar, ota-onalar va ma'murlarni jalb qilish har tomonlama va hamkorlikda yondashuvni ta'minlaydi. Hamkorlikdagi ta'lim hamjamiyatlari o'qituvchilar ilg'or tajriba almashishlari, fikr almashishlari va bir-birlarini qo'llab-quvvatlashlari mumkin bo'lgan hamkorlikdagi ta'lim hamjamiyatlarini tashkil etish bebahodir. Ushbu jamoalar innovatsiyalar va doimiy takomillashtirish madaniyatini rivojlantiradi, bu esa o'qituvchilarga eng so'nggi texnologiyalar va pedagogik yondashuvlardan xabardor bo'lish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, boshlang'ich sinf darslarini yangi pedagogik texnologiyalar orqali tashkil etish o'quvchilar, o'qituvchilar va ota-onalar uchun juda ko'p qulayliklar yaratadi. Qiyinchiliklarga qaramay, strategik rejalashtirish, o'qituvchilarni tayyorlash va tenglik va raqamli savodxonlikka e'tibor qaratish bilan bu texnologiyalar boshlang'ich ta'limda inqilob qilishi mumkin. Hamkorlik va inklyuziv ta'lim muhitini qo'llab-quvvatlash orqali maktablar yosh o'quvchilarni raqamli asrga tayyorlashi, ularni kelajak muammolarini hal qilish uchun zarur ko'nikma va bilimlar bilan jihozlashi mumkin. O'ylangan integratsiya va doimiy qo'llab-quvvatlash orqali yangi pedagogik texnologiyalar yanada qiziqarli, shaxsiylashtirilgan va samarali boshlang'ich ta'lim tizimiga yo'l ochadi.

REFERENCES

1. Mavlonova.R., Vohidova N., Rahmonqulova N. Pedagogika nazariyasi va tarixi. - T.: “Fan va texnologiya”, 2010.195-199-betlar
2. Abdulkarimov H., O.Suvonov. Umumiy pedagogika: texnologiya va amaliyot. – T.: o'quv-metodik qo'llanma.2012
3. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. - T.: “Fan”, 2006.
4. Jumayev M.E. Matematika o'qitish metodikasi Toshkent: “Ilm Ziyo”, 2011-yil.
5. Jumayev M. E. Bolalarda matematik tushunchalarni rivojlantirish nazariyasi va metodikasi–Toshkent: “Ilm Ziyo”, 2019-yil.
6. Boshlang'ich sinflarning takomillashtirilgan davlat ta'lim standarti. Boshlang'ich ta'lim. 2006. 5- son . 48- bet.
7. Juraevna, G. D. (2022). Psychological views on the role of parents in raising children in the family. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(10), 143-147.
8. Juraevna, D. G. (2022). Preparing young boys and girls for family life. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(6), 1513-1517.
9. Juraevna, G. D. (2021). Prevention of divorce by preparing young people for family life. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(12), 398-401.
10. GAFFOROVA, D. (2023). Provoking factors of family breakdown in modern society. *Transnational Journal of Medicine & Health*, 2(10), 3-5.

11. GAFFOROVA, D. (2023). Psychoprophylaxis of monthly conflict generating disagreements in modern society. Young Scholar's Academic Journal, 2(7), 5-7.
12. Ganiyeva, M. (2023). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI MATEMATIK TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA MURAKKAB MASALALARNING AHAMIYATI. Scienceweb academic papers collection.
13. Ganiyeva, M. (2023). Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining darslarda o'quvchilarning mantiqiy fikrlarini o'stirish metodikasi. Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy habarlari.
14. Ganiyeva, M. (2023). Mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda TRIZ ning imkoniyatlari. Scienceweb academic papers collection.
15. Ganiyeva, M. (2023). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI MANTIQUIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA DIDAKTIK O'YINLARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI. TA'LIM FIDOYILARI.

MODERN SCIENCE
& RESEARCH